

ת"פ 1096/09/16 - משטרת ישראל תביעות- שלוחת רמלה נגד ואיל דאר מוסא

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 1096-09-16 משטרת ישראל תביעות- שלוחת רמלה נ' דאר מוסא(עציר)
בפני כבוד השופטת רבקה גלט

בעניין: משטרת ישראל תביעות- שלוחת רמלה
ע"י ב"כ עו"ד דואק
נגד
ואיל דאר מוסא (עציר)
ע"י ב"כ עו"ד שלם
המאשימה
הנאשם

הכרעת דין

האישום

א. כתב האישום מייחס לנאשם עבירות של שהיה שלא כדין לפי סעיף 12 לחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952, גניבת רכב בצוותא חדא, לפי סעיף 413ב' ו-29 לחוק העונשין התשל"ז-1977 (להלן: החוק), קשירת קשר לפשע לפי סעיף 499(א)(1) לחוק, נהיגה ללא רישיון לפי סעיף 10 לפקודת התעבורה [נוסח חדש] התשכ"א-1961, ונהיגה ללא ביטוח, לפי סעיף 2 לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש] התש"ל-1970.

על פי עובדות האישום, עובר ליום 23.8.16 בשעה 21:53 יצר גיל חיון קשר עם אדם שזהותו אינה ידועה, וקשר עמו קשר לגניבת משאית מסוג רנו מ.ר. 7459452, השייכת לחברת א. חיון בע"מ, שבבעלות אביו של חיון (להלן: המתלונן). באותה עת היה נתון חיון בחובות כבדים. במועד הנזכר, בעת שהמשאית חנתה ברחוב דרובין בראשל"צ, הגיע הנאשם למקום ופגש את חיון בסמוך למשאית. חיון שאל את הנאשם האם הגיע לקחת את המשאית והנאשם השיב בחיוב. חיון שאל לאן הוא מתכוון לקחת את המשאית והנאשם השיב "לבית לקיה, לשטחים, יפרקו אותה צ'יק צ'ק". בהמשך, מסר חיון לנאשם את מפתחות המשאית וקוד הנעילה, הנאשם התניע ונסע לכיוון בית לקיה כשחיון נוסע אחריו ברכבו. במהלך הנסיעה נמצאו חיון והנאשם בקשר טלפוני רציף, כשחיון מצויד במכשיר הנייד של אשתו והנאשם התייעץ עמו לגבי מסלול הנסיעה, במטרה לחמוק ממחסומי המשטרה. סמוך לשעה 22.23 נעצר הנאשם על ידי כוחות המשטרה בעיר מודיעין בעודו נוהג במשאית. כשהבחין חיון כי הנאשם נתפס, נסע מן המקום.

תשובת הנאשם ותוצאותיה

ב. הנאשם כפר באישום. לטענתו אמנם שהה בישראל שלא כדין ואף נהג במשאית מבלי שהיה לו רישיון נהיגה תקף, אך לא ידע שהמשאית גנובה. הנאשם טען כי חיון קשר עם אחר לגנוב את המשאית של אביו, מטעמיו. האחר הוא שפנה אל הנאשם והודיע לו כי חיון ימתין לו עם המפתחות וכי עליו להעביר את המשאית לשטחים. הנאשם קיבל את המפתחות והקוד והחל לנהוג ולא היה לו מושג שהמשאית גנובה. הנאשם טען כי אין זה מתקבל על הדעת שחיון והאחר הנוסף אשר קשרו קשר "מעל ראשו" מהלכים חופשי, בעוד הוא עצור בגין הפרשה.

ג. לאור תשובת הנאשם יש להרשיעו בעבירות של שהיה שלא כדין, וכן נהיגה ללא רישיון וללא ביטוח.

ד. כעת אגש לבחון אם יש ממש בטענות הנאשם לפיהן נותר ספק סביר בנוגע לאשמתו בעבירות גניבת המשאית והקשר הפלילי.

ראיות התביעה במבט על

למען הבהירות ניתן כבר עתה לציין כי התביעה משתיתה את האישום על שילובם של אלה:

1. עדותו המפלילה של גיל חיון, לרבות תוכן הודעותיו.
2. פלטי מחקרי תקשורת מהם עולה כי הנאשם היה בעת האירוע בראשל"צ, במקום ממנו נגנבה המשאית.
3. פלטי מחקרי תקשורת מהם עולה כי מיד ובסמוך לאחר צאת המשאית לדרכה, התקיימו שיחות טלפון בין המכשיר הנייד של הנאשם לבין המכשיר הנייד של חיון (המכשיר של אשתו שהוחזק בידו), עד שנתפסה המשאית בידי המשטרה.
4. נסיבות קבלת הרכב, לרבות: השעה המאוחרת, העדר רישיונות כדין בידי הנאשם, אופן ההתנעה, יעד הנסיעה ואופן ההתנהלות, המעידים כי הנאשם היה שותף בגניבת המשאית, לכל הפחות מתוך עצימת עיניים.
5. מופרכותה של גרסת הנאשם וכן שקריו בעניין כל קורותיו עובר לאירוע, ובמהלכו.

מנגד, הנאשם טען בסיכומיו כי לא ידע כלל שהמשאית גנובה, אלא פעל כפי שנתבקש, להעבירה למודיעין. לטענתו, כי גרסת חיון מתפתחת ורצופת סתירות ויש לייחס לה משקל נמוך בהיותו שותף לעבירה. מעבר לכך, חיון שתק בעדותו ולא הוכח כי שתיקתו נובעת ממניע פסול, כך שחוסר היכולת לחקור אותו בחקירה נגדית פגע בהגנת הנאשם. נטען כי לא הוכחה מעורבות הנאשם בקשירת הקשר, לא היה לו קשר מוקדם עם חיון, לא היתה לו שליטה בהתנהלות, ולא צמח לו רווח כלשהו, למעט רצונו לעזור למי שביקש ממנו להעביר את המשאית.

עובדות שאינן שנויות במחלוקת

ה. אין מחלוקת על כך שביום 23.8.16 בשעות הערב נגנבה המשאית ממקום חנייתה ברחוב דרובין בראשל"צ, שם החנה אותה הנהג שהחזיק בה באותה עת. בעקבות בדיקה שגריתית מטעם מרכז הבקרה של חב' איתוראן מול נהג המשאית, עלה כי המשאית נמצאת בנסיעה בלתי חוקית באזור בן שמן ונמסר דיווח למשטרה (ת/15). כעולה מדו"חות הפעולה של השוטרים (ת/6-7), המשאית אותרה בשעה 22.21 בשדרות החשמונאים במודיעין, שם נתפסה כשהנאשם נוהג בה.

כשנעצר הנאשם היה בידו מכשיר טלפון סלולרי שמספרו 0548865937 והוא אישר כי זה המכשיר שהיה בשימוש. כמו כן, נתפסו מידיו מפתחות המשאית (ת/12). על פי דו"ח פעולה של השוטר מוטי איש (ת/8), הנאשם מסר לו בעת תפיסתו, כי קיבל את המשאית ביפו, מידי אדם העונה לשם מוחמד, ואינו יודע את שם משפחתו. כמו כן, נרשם בדו"ח הפעולה כי כשנתפס הנאשם המשיך המכשיר הנייד שלו לצלצל ללא הפסקה.

ו. אין מחלוקת על כך שהנאשם קיבל את המשאית מידי חיון, שאף סייע לו להתניעה. לאחר מכן, עמד חיון בקשר טלפוני עם הנאשם, כך על פי הודעות שניהם, וכעולה ממחקרי התקשורת. על פי פלט מחקרי תקשורת (ת/14), אוכן המכשיר הנייד של הנאשם בעת האירוע, החל מהשעה 20.00 ועד השעה 21.00 בעיר לוד. לאחר מכן, החל מהשעה 21.44 ועד השעה 21.55, אוכן הנאשם בראשל"צ, ובהמשך ליד מושב גאליה, בצומת עין הקורא, צומת גן ורדים, מחלף בן שמן, מצפה מודיעין ומבוא מודיעים. עוד על פי הפלט, בוצעו 12 שיחות בין הנאשם לבין המכשיר הנייד של חיון וזאת בין השעות 21.55 עד 23.24, כשחלקן יוצאות וחלקן נכנסות.

ז. על פי דו"ח איתוראן (ת/16א'), המשאית חנתה ברחוב דרובין בראשל"צ, ולאחר גניבתה נסעה במסלול כמתואר לעיל, עד שנתפסה בידי המשטרה.

ח. נגד חיון הוגש כתב אישום מקביל (ת/24), המייחס לו עבירות של גניבה בידי עובד, גניבת רכב וקשירת קשר לפשע.

עדות חיון:

ט. חיון נמנע מהתייצבות לעדות מספר פעמים, ובסופו של דבר התייצב ביום 16.2.17, לאחר שבוצעו צווי הבאה נגדו. בפתח עדותו תיאר כי חיון מצויים במשבר קשה, בשל פטירתה של אשתו ממחלה, כמה חודשים קודם לעדותו. בנוסף, מצבו הכלכלי קשה ביותר, הוא שרוי בחובות ומצוי בפשיטת רגל. יש לו גם חובות לאנשים פרטיים בסכומים של כ-60,000 ₪. לדבריו, מצבו התדרדר עד כדי כך שאנשי המושב בו הוא מתגורר נחלצו לשפץ את ביתו בהתנדבות כשנוכחו לדעת את חומרת המצב, בעת שבאו לנחמו באבלו.

חיון נשאל על האירוע וטען כי אינו זוכר. הוא אישר כי זכור לו שנחקר במשטרה כמה פעמים, והודה בעבירות. הוא העיד כי גרסתו היתה אמת, אך אינו זוכר, וכך נרשם בפרוטוקול (עמ' 13):

ש. נעבור דבר דבר. יש סיבה שאתה לא זוכר?

ת. אמרתי לך מה הסיבה.

ש. תסביר לבית משפט.

ת. אני יכול להתקרב להגיד לך?

ש. מה הסיבה שאתה לא זוכר

ת. אמרתי לך בחוץ.

ש. תסביר לבית משפט איך אתה מרגיש פה היום בעדות.

ת. מפוחד. (ידי העד רועדות העד פוחר ידיים).

ש. למה אתה מפוחד? ממה אתה מפחד

ת. מפחד. (העד מתחיל לבכות).

ש. אתה מפחד ממה? מהעדות בבית משפט?

ת. מהכל.

ש. אתה מספר במשטרה שאת המפתחות של המשאית לקחת שלושה חודשים קודם אליך הביתה ואמרת שהם נעלמו למרות שבזמן הזה הם היו אצלך בבית. אתה זוכר?

ת. כן.

ש. סיפרת שבעצם בגלל החובות שהיו לך הדרך היתה בעצם לשלם את החובות ולהעביר את המשאית לאותם אנשים על מנת שהחוב שלך ימחק. זוכר את זה?

ת. יכול להיות.

ש. אתה מספר תכננת לעשות את זה שלושה חודשים לפני כן אבל בגלל ששלושה ימים לפני הגיעו אליך הביתה ואיימו על המשפחה החלטת לבצע את זה זוכר את זה?

ת. לא זוכר.

ש. זוכר שסיפרת באותו יום לקחת את הפלאפון של אשתך?

ת. כן. (בית משפט מבחין כי העד כל הזמן מסובב את ראשו כך שהוא פונה לתובעת ומפנה את הגב לנאשם ואינו מסובב את ראשו אפילו למרכז האולם למול בית המשפט)

ש. והגעת למקום בו חנתה המשאית בראשון לציון, והנאשם הגיע לשם, היה הבהוב של הרכב על מנת לראות שזה הבן אדם הנכון, והעברת לו את המפתחות של המשאית עם הקוד. אתה זוכר? נכון שמסרת את זה למשטרה?

ת. כן.

ש. וזה נכון?

ת. כן.

ש. ואמרת לו הנה המפתחות תיקח, הוא שאל אותך מאיפה לנסוע שיהיה לו יותר קל ואמר לך שבעצם הוא לוקח את המשאית לשטחים שיפרקו אותה צ'יק צ'ק, זוכר את זה?

ת. לא יודע.

ש. מבקשת לרענן את זכרוננו של העד, מפנה אותך להודעה שלך הרביעית....

העד יוצא מחוץ לאולם.

ב"כ הנאשם:

גם בגופו של סניגור מפעם לב, ולבי יוצא כי הסיטואציה קשה של אלמן, ארבעה קטינים מצד שני צריך להגן על הלקוח. מצד שלישי גם התביעה צריכה לפעמים להבין שיש תיקים שלא מבחינת "יקוב הדין את ההר" יש ארבעה הודעות של העד בכל אחת אחרת בכל אחת הוא סותר את עצמו לכאן או לכאן.

העד שב לאולם.

העד:

אני מוכרח לעזוב את בית המשפט בשעה 13:00 כיוון שיש לי שני ילדים קטנים שאי מי שיטפל בהם.

אני רוצה לומר משהו לאוזני בית משפט בלבד.

ב"כ הנאשם:

אני מתנגד. אני מסכים אם גם אני אשמע.

העד:

אני מוכן להעיד רק אם לא יהיה כאן.

בשל בקשת חיון לאפשר לו לצאת אל ילדיו הממתינים לו, הופסקה עדותו באיבה, ונקבע מועד להמשך.

ביום 21.2.17, שב אל דוכן העדים רק לאחר שהוצא צו הבאה לביצוע מידי. בפתח דבריו שאל האם מותר לו לשתוק בעדות, ולאחר מכן הגיב בשתיקה לרוב השאלות שהוצגו לו. עם זאת, כשנשאל על ידי בית המשפט האם מה שמסר במשטרה היה נכון, השיב בחיוב וכן אישר כי הוא שותק כיוון שהוא מפחד (עמ' 20). בחקירה הנגדית אישר שהיה שרוי בחובות וטען כי בני משפחתו לא היו מודעים לחובותיו כיוון שלא היו עוזרים לו, וגם לא היה יכול לקבל הלוואה בבנק כיוון שלא היה לו בנק. כשנשאל מדוע רצה לגנוב משאית יקרת ערך בעוד שהחוב בשווי נמוך יחסית, השיב כי מטרתו היתה להפטר מהחוב, לכן תכנן את גניבת המשאית 3 חודשים מראש. בהמשך הטיח ב"כ הנאשם כלפי חיון את גרסת הנאשם שלב אחר שלב, ועימת אותו עם טענת הנאשם לפיה הוא לא היה מעורב בקשירת הקשר, אך חיון התמיד בשתיקתו.

י. בעקבות שתיקתו של חיון, הגישה התביעה את ארבע הודעותיו במשטרה מכוח סעיף 10א' לפקודת הראיות.

בהודעה מיום 31.8.16 בשעה 06.37 (ת/25) אישר כי הוא עובד כסדרן בחברה של אביו וכי ידוע לו שהיתה גניבה של משאית, אך אינו קשור אליה. בנוסף, קשר עצמו למספר הטלפון שעמו שוחח הנאשם. כשנשאל על קורותיו בערב האירוע טען כי היה בביתו, ממנו לא יצא 3 שבועות, ולא היה במודיעין מזה חודשים. כשהוצגה לו תמונת הנאשם טען כי אינו מוכר לו. כשנשאל לפשר השיחות שיצאו ונכנסו למכשיר הנייד של אשתו מאת הנאשם, טען כי לא ידוע לו על כך, ואין לו הסבר. כשנשאל אודות המשאית, אישר כי הקוד שלה ידוע לו ואף מסר כי המפתחות שלה נעלמו מהשטח התפעולי כמה חודשים לפני כן. בעניין מצבו הכלכלי אישר כי הוא שרוי בחובות ונפתחו נגדו 10 תיקי הוצל"פ של חברות עסקיות.

בהודעה מאותו יום בשעה 08.14 (ת/26) אמר כי כעת הוא רוצה לומר את האמת, ותיאר כי בשל חובותיו נטל את מפתחות המשאית מראש. בערב הגניבה, בשעה 20.30 פגש את הנאשם שזיהה כעת את תמונתו, אמר לו שייקח את המפתחות ואף מסר לו היכן המשאית חונה. בהמשך הגיע למקום ולאחר שהנאשם יצא לדרך, נסע אחריו, כדי לברר איפה הוא, וכן נתן לו הוראות היכן מוצבים מחסומי המשטרה. לדבריו, עשה כאמור כדי לצאת מהחוב שלו, ותכנן את הדבר שלושה חודשים. כמה ימים לפני הגניבה קיבל טלפון של אימים, לכן החליט לבצע תכניתו, כיוון שהמצב הכלכלי היה קשה ביותר, והתרופות לאשתו עלו כסף רב. כמו כן, הסביר שלקח את הטלפון של אשתו, כדי שלא יעקבו אחריו.

בהודעה מיום 1.9.16 בשעה 09.11 (ת/27) נשאל חיון אודות טענתו לפיה ידע הנאשם כי המשאית גנובה, והשיב:

ת. הוא ידע איפה לחכות. זה היה מתואם מראש שהוא לוקח את המשאית לשטחים וגם אני אמרתי לו הוא שאל אותי מאיפה לנסוע שיהיה לו יותר קל.

ש. אולי הוא חשב שהרכב שלך ואתה מבקש להסיע אותו?

ת. לא הוא אמר בעצמו שהוא לוקח אותי לבית לקיה. אני אמרתי לו שהוא לוקח את האוטו לשטחים, והוא אמר אני יודע אני לוקח את האוטו למשפחה שלי בבית לקיה.

בהמשך תיאר כיצד הנחה את הנאשם למקום חניית המשאית, זיהה אותו, הבהב לו באורות, ונתן לו את המפתחות והקוד. לאחר מכן, התקשר אל הנאשם כדי לדעת היכן הוא, בעוד הוא עצמו נוסע הלוך וחזור על כביש 431. לדבריו התקשר לנאשם ואמר לו שיש מחסום בנעלין, כי התחרט, לכן אמר לנאשם שייכנס לתוך מודיעין וימתין לו שם, שידברו. חיון אמר "האמת... רציתי שיתפסו את האוטו. אח"כ ניסיתי להשיג אותו כמה פעמים והוא כבר לא ענה", לאחר זמן הגיע למודיעין וראה שהמשאית נתפסה, ונסע לביתו. חיון הסביר שוב כי לא עניין אותו שווי המשאית וכל רצונו היה להפטר מהחוב. כשנשאל למי היה חייב כספים, סירב למסור ואמר כי הוא מפחד מהם.

בהודעה מאותו היום בשעה 10.00 (ת/28) נשאל כיצד ידע הנאשם כי המשאית גנובה, והשיב כי הוא לא אמר לנאשם שהיא גנובה, ולא הכיר אותו, אלא רק שאל אותו האם בא לקחת את המשאית, לאחר ששוחח איתו בטלפון. את המספר של הנאשם קיבל מבעלי חובו, והבין שהנאשם הוא האיש שנשלח לאחר שאמר "להם" שהוא רוצה לתת את המשאית תמורת החוב. חיון נשאל שמא הנאשם חשב שהמשאית שייכת לו, ושלל את האפשרות כיוון שלדבריו הנאשם אמר לו "אני נוסע לשטחים, יפרקו אותה צ'יק צ'ק". חיון חזר ואמר כי לא היו לו שיחות ארוכות עם הנאשם, אלא שיחות טלפון קצרות בדרך בעניין הנסיעה ומחסומי המשטרה, ולאחר מכן הבין שהנאשם נתפס.

גרסת הנאשם

יא. ההודעה ת/3: בליל האירוע 24.8.16 בשעה 01:11 נחקר הנאשם באזהרה, וטען כי לא ידע שהמשאית גנובה, שכן קיבל אותה כשהיא מונעת ונאמר לו להשאיר אותה בחנייה במודיעין כשהמפתחות בתוכה. עוד מסר כי את המשאית קיבל מאחד מוחמד מיפו, שהגיע במשאית לעסק השטיפה לרכבים שם עבד. לדבריו, מוחמד היה בא עם רכבו הפרטי ושאל אותו כמה הוא מרוויח, ואמר לו שאינו מרוויח הרבה, וביום האירוע מוחמד הגיע עם המשאית ואמר לו לקחת אותה ולשים במודיעין עם המפתחות בפנים, כי יש לו סידורים, ואמר שיעבור לאחר מכן וייקח אותה. מוחמד אמר, שייסע אחריו וייקח את המשאית. הנאשם מסר כי מוחמד הגיע אליו עם המשאית בשעה 22.00 לערך. כשנשאל מה שם העסק בו הוא עובד, מסר "בתחנת דלק ביפו", אך לא ידע למסור כתובת, ולא ידע את שם הבעלים או שם אחד העובדים. גם על אופן ההגעה למקום לא ידע לתת הסבר. כשנשאל איך ייתכן שאינו יודע לומר דבר על מקום עבודתו טען כי הוא עובד חדש, הגיע ונשאר שם 23 ימים, ולא יצא. מוחמד שילם לו 100 ₪ ואמר שישלם לו עוד. כשנשאל מה הסביר לו מוחמד על המשאית, השיב שלא הסביר כלום. הנאשם אישר כי מעולם לא הוציא רישיון נהיגה, ונהג בשביל הכסף. כנשאל שוב כיצד נטל משאית מאדם שאינו מוכר לו, השיב "בטעות". בסיום נשאל האם קיבל משכורת מהשטיפה, והשיב שקיבל רק 300 ₪, אך לא ידע להסביר כיצד התכוון לקבל את יתרת שכרו כשאינו יודע אפילו לחזור לכתובת העסק. לאחר מכן, אמר כי מוחמד הבטיח שיחזיר אותו לאחר הנסיעה למקום עבודתו בשטיפה.

ההודעה ת/4: ביום 30.8.16 נחקר הנאשם בשנית באזהרה ומסר כי אמר כל מה שיש לו בחקירה הראשונה ואין בכוונתו להשיב לשאלות. בהמשך החקירה שתק, גם כשעומת עם הראיות שנאספו.

יב. עדות הנאשם: בחקירה הראשית הנאשם העיד כי ביום האירוע היה בעבודה בשטיפת רכבים, אז התקשר אליו מוחמד ושאל אם הוא פנוי ללכת עמו למקום כלשהו, והוא הסכים. מוחמד הורה לו להמתין עד שיבוא מישהו לקחת אותו ואמנם כעבור חצי שעה הגיע חיון והוא נסע עמו. הנאשם טען כי ברכב היה אדם נוסף, מוחמד, אך טען שאינו מכיר אותו, והלה לא דיבר כל הנסיעה. לדבריו, חיון הראה לו את המשאית, ואמר לו "תעלה איתה, תעלה איתה, איפה שאני הולך, תלך אחרי כל הזמן" (עמ' 30 ש' 15). לאחר מכן נסע בעקבות חיון עד מודיעין, ואז חיון התקשר אליו ואמר לו "יש משטרה, תיכנס למודיעין", כיוון שחשש שאין לנאשם רישיון נהיגה. כשפנה למודיעין קפצה עליו משטרה ורק בשלב זה הבין כי המשאית גנובה. הנאשם טען כי נאמר לו לקחת את המשאית למודיעין, והוסיף "אני פחדתי מהבן אדם שהתקשר אלי, לא ידעתי עם מי אני מדבר ומי הוא ומי אחריו. פחדתי לדבר" (עמ' 31 ש' 2). עבור העבודה היה הנאשם אמור לקבל לדבריו 100-200 ₪, עם מסירת המשאית (עמ' 31 ש' 6). כשנשאל מדוע ביצע את הנסיעה השיב שזו עבודה קלה, והיה זקוק לכסף כיוון שאחיו עמד להתחתן, לכן לא בדק ולא שאל. בעניין אופן התנעת המשאית, סיפר כי לא הצליח להתניעה ואז חיון הניע אותה, הפעיל את הקוד, סגר עליו את הדלת, ואמר לו לנסוע אחריו. עוד טען כי במהלך הנסיעה כלל לא דיבר עם חיון, אלא חיון היה מאותת לו עם 4 וינקרים. רק כשהגיעו למודיעין, חיון אמר לו שיש משטרה.

בחקירה הנגדית העיד הנאשם כי באותה עת עבד בשטיפת מכוניות בלוד, והיה ישן שם במשך כמה ימים, עד שהיה שב לביתו וחוזר חלילה. כשעומת עם גרסתו בחקירה, שם טען שעבד ביפו, השיב שבזמן החקירה פחד, ולא ידע מה הוא אומר. בהמשך טען שהיה עובד בימי שישי ושבת ביפו, אך כשעומת עם גרסתו בחקירה השיב שאמנם שיקר מהפחד, כיוון שזו הפעם הראשונה שקרה לו דבר כזה, והוא אינו גנב. בעניין היכרותו עם מוחמד, טען כי היה מביא לו רכבים רבים לשטיפה, במשך תקופה, אך לא ידע למסור את שמו המלא, או פרטים אחרים כלשהם אודותיו, ולא היתה ביניהם היכרות של ממש. כשנשאל אם כן, האם הסכים להסיע את המשאית עבור אדם שאינו מכיר, השיב כי הוא נוהג לעשות טובה לכל אדם ומעולם לא סירב (עמ' 35 ש' 4). בהמשך העיד כך:

ש. האם ראית את מוחמד באותו היום?

ת. לא. רק ראיתי את הבחור שהיה יושב באוטו שבאו לאסוף אותי איתו. גיל ומוחמד באו לקחו אותי מהדלת של השטיפה ונסעתי איתם.

ש. אז מי שישב ליד הנהג זה היה מוחמד?

ת. לא יודע. כל הדרך לא דיבר איתי מילה לא ידעתי אם זה הוא מוחמד שדיבר איתי בטלפון או לא. למה היה מדבר איתי כל הזמן רק גיל, לא הוא.

ש. את מוחמד פגשת באותו יום?

ת. לא.

לשאלות בית משפט:

ש. אתה אמרת הרגע שיש בן אדם ליד גיל ואתה לא יודע אם זה מוחמד או לא. כי לא דיברתם כל הדרך.

ת. הוא היה לובש כובע. מתי ידעתי שזה מוחמד? שירדתי למשאית לקחת אותה הסתכלתי על האוטו ראיתי שזה הוא, זיהיתי שזה הוא. הוא לא סובב את הראש שלו הסתכל דיבר איתי בכלל כל הדרך.

המשך:

ש. אז פגשת את מוחמד באותו יום? הוא היה באוטו באותו יום?

ת. שירדתי מהאוטו אז ראיתי שזה הוא.

ש. אז מוחמד היה בכל הנסיעה באוטו?

ת. כן.

ש. ולא הסביר לך איזה עבודה אתה הולך לעשות?

ת. לא. רק דיברו שניהם בעברית ולא הבנתי כלום איזה עבודה הולכים לעשות.

ש. כמה זמן היתה הנסיעה באוטו.

ת. שעה, 45 דקות.

ש. כשיצאת מהאוטו וראית את מוחמד לא דיברת איתו?

ת. ירדתי מהאוטו ועליתי למשאית, גיל הדליק אותה ועליתי למשאית.

ש. אתה יוצא מהאוטו ורואה את מוחמד. לא שאלת אותו מה העבודה?

ת. לא שירדתי מהאוטו אני רואה אותו. שאני עולה במשאית אני מסתכל על הפרייבט מסתכל עליו יושב מקדימה והם נסעו כבר ואני נסעתי אחריהם. כל זמן מדברים איתי הוא וגיל בטלפון.

ש. גם הוא דיבר איתך בטלפון?

ת. גיל כל הזמן היה מדבר איתי בטלפון תסע אחרי אתה רואה אותי?

ש. זה קצת מוזר. אתה אומר אני לא מבין עברית.

ת. הוא דיבר איתי בערבית.

ש. גיל מדבר עברית ולידו מוחמד. למה שלא תדבר עם מוחמד שיסביר לך.

ת. גיל היה מדבר איתי בערבית...

הנאשם עמד על טענתו שלא ידע להיכן עליו להסיע את המשאית, אך לא היה מסיע אותה לשטחים, כי יש מחסום ואין לו רישיון. כמו כן, טען שחיון לא ידע כי הוא מבית לקיא. עוד טען שלא יתכן שהוא אמר לחיון שבבית לקיה יפרקו את המשאית "צ'יק צ'ק" כיוון שאינו מכיר את הביטוי הזה.

דין - עבירת גניבת הרכב

בחינת עדותו של חיון

יג. הנאשם הקדיש מאמץ רב לשכנע כי אין לתת אמון בעדותו של חיון, הן מן הטעם שהמדובר בגרסה מתפתחת ומלאת סתירות, והן מן הטעם שחיון שתק ולא היתה הזדמנות לנאשם לחקרו בחקירה נגדית. אינני מקבלת את הטענות.

עקביות

יד. בניגוד לטענת הנאשם, אינני סבורה כי גרסתו של חיון היתה "גרסה מתפתחת", או שנתגלו בה סתירות משמעותיות. למעשה, בהודעתו הראשונה שנגבתה בשעת בוקר מוקדמת הרחיק עצמו מכל קשר לעבירות, אך מיד לאחר מכן נגבתה הודעה נוספת, שבה ביקש לומר את האמת, הודה בעבירות ואף קשר את הנאשם. ביום המחרת נחקר פעמיים נוספות ונותר עקבי בגרסתו. עיון בשלוש ההודעות המאוחרות מעלה שבכולן מסר כי תכנן את גניבת המשאית בשל חובותיו, ותיאר את המפגש עם הנאשם שנשלח אליו מטעם בעלי החוב, לצורך לקיחתה, לרבות העובדה שמסר לידיה את המפתחות והקוד. לדעתי, מרחק הזמן הקצר בין מועד החקירה הראשונה לאלה שאחריה, מלמד כי בשלב הראשון חיון סבר שיוכל למלט עצמו מן האחריות, אך מיד לאחר מכן בחר לומר אמת, ורצונו זה גבר כשנחשף לראיות שנאספו נגדו.

טו. העובדה שעלו פרטים נוספים בשתי החקירות האחרונות של חיון אינה נובעת מהפכנותו, אלא להיפך, זוהי תוצאה של חקירה ממוקדת שנועדה להוציא מפיו פרטים משלימים שלא סיפר עליהם מעצמו קודם לכן. כך, כשנשאל באופן ממוקד האם ידע הנאשם כי המדובר במשאית גנובה, תיאר את השיחות ביניהם, כדי לנמק מדוע סבר כי הנאשם ידע היטב שהנסיבות אינן כשרות כלל וכלל. בחקירות המשלימות תיאר כי הנאשם ידע שעליו להוביל את המשאית לכפר בית לקיה שבאזור יו"ש ואף ידע שהיא מיועדת לפירוק מהיר.

טז. בעדותו בבית המשפט פתח חיון בתיאור מצבו הכלכלי הקשה, ואילו ביחס לאירוע גניבת המשאית טען שאינו זוכר, ולא הועילו הניסיונות לרענן את זכרונו או חקירתו כעד עוין. כשנשאל אם יש סיבה לכך שאינו זוכר, לא התחמק ולא התכחש לבעייתיות המתעוררת נוכח "שיכחתו", אלא הבהיר באופן חד משמעי, כי הוא מפוחד (עמ' 20 ש' 29), וציין

שהסביר זאת לב"כ התביעה עוד בטרם עדותו. אם לא די בכך, אמר שהוא מוכן להעיד ככל שיצא הנאשם מן האולם (עמ' 14 ש' 23), מה שלא התאפשר כמובן. לצד האמור, חיון אישר שוב ושוב כי מה שאמר בשלוש הודעותיו המאוחרות, היה אמת.

יז. אופן התנהגותו של חיון בעת עדותו שיקף את היותו מפוחד. ראשית, יש לזכור כי הוא נמנע מלהגיע לבית המשפט, עד שהיה צורך במתן צווי הבאה נגדו. שנית, בעת עדותו היה נסער ביותר, ידיו רעדו באופן בולט שצוין בפרוטוקול (עמ' 13 ש' 9), הוא ציין שהוא מפחד, ואף פרץ בבכי (עמ' 13 ש' 11). משלב זה, המשיך לעמוד כשגבו אל הנאשם ופניו מוטות אל ב"כ התביעה ולא הישיר מבט אף לכיוון מרכז האולם. בשלב מסוים פסק מלהשיב לשאלות, הרכין את ראשו ופכר את ידיו. עם זאת, לא חזר בו מדבריו בחקירתו במשטרה, אלא להיפך- לשאלת התובעת השיב כי מה שאמר במשטרה היה אמת (עמ' 12 ש' 25), ואף לשאלת בית המשפט אישר כך. ההתרשמות הברורה שהתקבלה היא כי בין אם מטעם מוצדק ובין אם לאו, חיון היה מפוחד מפני הנאשם, ואלמלא כן, היה חוזר על תוכן הודעותיו המאוחרות.

יח. יש לדייק ולומר כי שתיקתו של חיון לא היתה מוחלטת, אלא היו שאלות עליהן בחר להשיב. כך, כשאשר שוב ושוב כי מה שאמר בחקירה היה אמת, וכך כשאשר באופן פרטני כי הוא זוכר את שאמר בחקירה בעניין המפגש עם הנאשם, הגם שלא היה מוכן להעיד על כך במפורש (עמ' 13 ש' 26-30). ודוק, גם במסגרת הלקוניות של תשובותיו היה עקבי, על כך ניתן ללמוד מתשובותיו בחקירה הנגדית:

ש. תאשר לי שמעבר למפגש שנפגשת בראשון לציון מעולם לא פגשת בנאשם?

ת. אף פעם לא.

ש. לא דיברת איתו?

ת. אף פעם לא.

ש. לא ראית אותו.

ת. אף פעם לא.

ש. לא שוחחת איתו מעולם על משאית גנובה, להעביר לשטחים, קיזוז חוב, כל אלה לא דיברת איתו מעולם.

ת. לפני זה לא.

ש. לפני מה לא?

ת. לפני אותו יום.

ש. גם באותו יום לא אמרת לו שיש חוב.

ת. ברשותך מפה אני אשתוק.

ש. מה זאת אומרת מנקודה זו תשתוק. אתה לא מתכוון לענות על שאלות יותר.

ת. לא.

ש. אתה יודע משהו על הנאשם לפני שפגשת אותו?

ת. (העד שותק).

ש. אתה יכול לספר על המצב הנפשי שלך ביום האירוע? דאגת? היית בלחץ?

ת. הכל כתוב בעדות.

ניתן לראות כי חיון אישר העדר היכרות עם הנאשם עד ליום האירוע, וכן אישר שלא שוחח עמו אודות היות המשאית גנובה, ואודות חובותיו המעיקים לפני אותו היום, זאת במתן תשובה ברורה ומפורשת. לעומת זאת, לא היה מוכן לשלול ששוחח עם הנאשם על הנושאים הללו ביום האירוע. חיון יכול היה לשתוק בעניין זה שתיקה מלאה, אך הוא ראה לנכון להבליט את חוסר הסכמתו עם האמירה (לפיה לא שוחח עם הנאשם אודות היות המשאית גנובה, או אודות חובותיו). בידוענו כי חיון חש פחד מפני הנאשם, ולמקרא תשובותיו אלה, ההתרשמות היא שכוונתו היתה לשלול את טענות הנאשם, גם אם בדרך של רמיזה, ואם כך, הרי עדותו תואמת לחלוטין את דבריו בהודעות המאוחרות.

יט. מכל האמור לעיל מתבקשת המסקנה לפיה אין להתייחס אל חיון כאל עד שחזר בו מדבריו הקודמים, אלא כאל עד שרצה לשוב לדבריו הקודמים, אך איננו נכון להביע זאת באופן גלוי. בעניין שכזה קבע בית המשפט העליון בדנ"פ 4390/91 מד"י נ' חאג' יחיא (5.7.93), כי הודעתו, אליה הפנה בעדותו, תיחשב כחלק מן העדות:

הרי קיימות רק שתי אפשרויות מול השתיקה ההפגנתית: מחד גיסא, העד מבקש לסתור את דבריו הקודמים, אך אינו נכון להביע זאת באופן גלוי; או, מאידך גיסא, העד (כולל העד הזומם) רוצה לשוב לדבריו הקודמים, אך אינו נכון להביע אף זאת באופן גלוי. בכל אחת משתי מערכות נסיבות אלה אין עוד צורך בחקירה. גם אם מבקשים ללמוד מדברי העד שאינו מתכחש לדבריו בעת החקירה, אלא רק אינו רוצה מטעם כלשהו לחזור עליהם בבית המשפט, הרי אין אליבא דכולי עלמא מניעה לקבלת האמרה גם ללא הסתמכות על סעיף 10א(א), שהרי אישור של דברים שנמסרו בחקירה ממילא הופך את ההודעה הכתובה לקבילה (ע"פ 71/76 מרילי ואח' נ' מדינת ישראל [9], בעמ' 820; ע"פ 85/80 קטאשווילי נ' מדינת ישראל [10]).

לאור האמור אני דוחה את הטענה לפיה חיון היה בלתי עקבי. בנוסף, האמור בשלוש הודעותיו המאוחרות, ייחשב כחלק מעדותו בפניי.

מהימנות

א. גרסתו של חיון מתיישבת היטב עם מארג הראיות, הן בעניין מקום המפגש שלו עם הנאשם, כמפורט בפלטי מחקר התקשורת ודו"ח איתוראן, והן בעניין מסלול נסיעת המשאית, עד שדרות החשמונאים במודיעין. יש לזכור כי חיון לא נעצר בעת האירוע, אלא נמלט ברכבו לאחר שהבחין כי המשאית נתפסה. מעצרו בא בשלב מאוחר יותר, בעקבות מחקרי התקשורת. עולה מכאן, כי הפרטים אודות נסיבות נסיעת המשאית ותפיסתה לא היו יכולים להגיע לידיעתו אלמלא היה מעורב בהתרחשותם בזמן אמת, והם מהימנים ביותר. משכך, לא מצאתי טעם לפלג עדותו ולקבוע כי דבריו בעניין חלקו של הנאשם היו בלתי מהימנים.

ב. בנוסף, חיון ידע כי יעד הנסיעה של הנאשם היה כפר בית לקיה ולפי האמור בהודעותיו, הנאשם הוא שמסר לו כך. ידיעתו זו, תואמת לעובדה שהנאשם הוא אמנם בן הכפר בית לקיה, ויש בכך כדי לחזק את מהימנותו של חיון. בנוסף, יש לזכור כי לחיון לא היתה דרך לדעת מה מקום מגורי הנאשם, אלא אם האחרון סיפר לו זאת, מה שמחזק טענתו כי עניין זה דובר ביניהם.

ג. הנאשם טען כי עדות חיון לפיה אמר לו (הנאשם) "אני נוסע לשטחים, יפרקו אותה צ'יק צ'ק", מצביעה על אי מהימנות, כיוון שהנאשם כלל אינו מכיר את הביטוי "צ'יק צ'ק" בעברית. ואולם, התרשמותי היא כי הנאשם נתלה בנקודה זו ומייחס לה חשיבות מוגזמת. קריאת ההודעה ת/28 מלמדת כי חיון נשאל שאלות ממוקדות על מנת ללמוד מפיו על מודעותו של הנאשם, ובמסגרת זו הוצגה בפניו האפשרות שמא הנאשם חשב כי המשאית שייכת לו (לחיון). לכך השיב חיון: "בטוח שלא... כי אני שאלתי אותו "לאן אתה נוסע?" הוא אמר לי "אני נוסע לשטחים יפרקו אותה צ'יק צ'ק". לא התרשמתי כי כוונת חיון היתה לצטט את הנאשם במדויק, אלא להביא את תוכן דבריו, ובהחלט ייתכן כי הדברים נאמרו בשעת אמת במילים אחרות. יתרה מזו, ייתכן שהדברים נאמרו בשעתם, בשפה הערבית, שהרי אף הנאשם טען כי חיון שוחח עמו בערבית (עמ' 39 ש' 8, 24). לפיכך אין בעניין זה כדי ללמד על אי מהימנות.

ד. חיון לא ניסה להמעיט מחלקו בעבירות, אלא הודה בפה מלא כי תכנן את גניבת המשאית זמן רב מראש. ואמנם, אף נגדו תלוי כתב אישום חמור, שיהא עליו להתמודד מולו בבוא השעה.

ה. מצד הנאשם לא הוכח ולא נטען קיומו של מניע שהיה יכול לגרום לחיון להעליל על הנאשם, ויש להניח שאילו היה קיים מניע שכזה, היה טורח למסור עדות מפלילה בעלת תוכן בשרני יותר.

ו. הנאשם טען שעדות חיון דורשת חיזוק מכמה מקורות במקביל, שכן המדובר באמרת חוץ, שהיא גם עדות שותף, ובנוסף המדובר בעד שותף, לפיכך נטען כי נדרש חיזוק משמעותי ביותר. לדעתי, יש בחומר הראיות חיזוקים רבים לעדותו, אף מעבר לנדרש, זאת בדמות מחקרי התקשורת, דו"חות השוטרים, ובעיקר שקרי הנאשם הרבים, וגרסתו הכבושה, כפי שיפורט בהמשך. במאמר מוסגר אציין כי יש לשים לב לכך שעל פי פסיקת בית המשפט העליון, הקביעה לפיה נדרש חיזוק משמעותי נוגעת למקרים של עד השותף תוך כפירה בתוכן הודעתו, זאת בשונה מהמקרה דנן שבו שתיקת חיון חלקית בלבד, ואף היתה שלובה בהפניה עקבית לתוכן הודעותיו המפליל את הנאשם.

(ע"פ 2869/09 זינאתי נ' מד"י (9.11.11); דנ"פ חאג' יחיא הנ"ל).

כד. הנאשם טען כי כל גרסתו של חיון אינה מהימנה, שכן סיפורו כאילו התכוון למכור משאית רבת ערך, תמורת כיסוי חוב צנוע של 60,000 ₪, אינה סבירה. לאחר שבחנתי טענה זו, אין בידי לקבלה. חיון עורר רושם אמין מאד בעדותו, תיאר את מצוקתו הכלכלית הקשה, ואת מצוקתו הנפשית בשל החוב. בהודעתו ת/26 אמר שהחליט לגנוב את המשאית בשל איומים שהגיעו אליו שלושה ימים קודם לאירוע, ובהודעה ת/27 אמר כי ערך המשאית לא עניין אותו וכל רצונו היה להפטר מן החוב. מדברי חיון עלה כי פעל מתוך לחץ של ממש, ובעת עדותו ניתן היה להתרשם כי הדיבור אודות עניין החוב מעורר בו פחד, כך התרשם אף ב"כ הנאשם בעצמו (עמ' 14 ש' 26).

כה. כללו של דבר, אני קובעת כי עדות חיון היתה עקבית ומהימנה.

בחינת עדות הנאשם:

כו. גרסת הנאשם בעדותו היא כבושה, שהרי בהודעותיו לא הזכיר את חיון כלל, אלא מסר כי אחד בשם מוחמד הוא שבא אליו למקום עבודתו ביפו, וביקש ממנו להסיע את המשאית למודיעין. בחקירתו השנייה בחר לשמור על שתיקה, למרות שלכאורה עמדה לרשותו הזדמנות חוזרת לספר את האמת. בשלב העדות אישר כי תוכן הודעותיו שקרי, וכעת העיד לראשונה אודות המפגש עם חיון והנסיעה בעקבות רכבו של חיון, אל יעד בלתי ידוע.

כז. מאחר שהנאשם הודה כי האמור בהודעותיו לא היה אמת, נדרש הסבר משכנע לכבישת גרסתו. הסבריו לעניין זה התמצו בכך שטען כי פחד ממוחמד שהתקשר אליו, כי לא ידע מיהו ו"מי מאחוריו" (עמ' 31 ש' 2) ולא ידע איזה "קומבינות" הוא מתכנן לו (עמ' 35 ש' 15-20). אמירה זו היתה בלתי משכנעת, שכן לא ניתן הסבר, מה גרם לנאשם לחשוש ממוחמד זה, ואם פחד ממנו כל כך, לא ברור מדוע הסכים בקלות רבה לבצע עבורו את הנסיעה. מעבר לכך, אם אמנם פחד הנאשם מפני מוחמד, ניתן היה לצפות שלא יזכיר את דבר קיומו בחקירה, אך בפועל, הנאשם הזכיר אותו שוב ושוב, באופן מפליל. בשונה מכך, דווקא את חלקו של חיון בחר להסתיר ולכבוש בתוכו, עד עת עדותו.

בע"פ 5730/96 גרציאני נ' מד"י (18.5.98) נקבע:

"גם נאשם הכובש את גרסתו חייב ליתן הסבר סביר ואמין בדבר הטעם לכבישתה של הגרסה ובמקום שלא ניתן טעם כזה, נושאת הגרסה המאוחרת תיות של חשד, שמא היא כוזבת. תיות כזו טעונה הסרה וכל עוד לא הוסרה, הרי היא מעיבה על אמינותה של הגרסה".

כח. בחקירתו נשאל הנאשם שוב ושוב מיהו מוחמד ומה פרטיו, אך לא היה מסוגל לתת פרט מזהה כלשהו, אף כי טען שמוחמד היה מוכר לו במשך תקופה שבה הביא עוד ועוד כלי רכב לשטיפה. ושוב התעוררה התמיהה, מה העילה

לפחד הגדול מפני מוחמד, שעה שאינו מוכר כלל לנאשם? ומצד שני, כיצד מתיישב הפחד הגדול, עם הגרסה לפיה מיהר להיענות להצעת מוחמד, מתוך הרצון לסייע לו?

כט. גם אם אקבל את הטענה לפיה שקרי הנאשם בהודעה נבעו מפחד, אין בכך כדי להסביר את הסתירות הפנימיות הרבות בעדותו. בתחילה העיד כי מוחמד התקשר אליו ושלח את חיון להסיעו ממקום עבודתו אל מקום חניית הרכב (עמ' 30 ש' 3). רק בהמשך עדותו אמר לפתע "היה איתנו עוד בן אדם, אני לא יודע מי זה (צ"ל: "אם זה" ר.ג) מוחמד שדיבר איתי בטלפון כל הדרך לא דיבר איתי מילה". כשנשאל בחקירה הנגדית, האם ראה את מוחמד באותו היום, השיב תשובות תמוהות:

ש. האם ראית את מוחמד באותו היום?

ת. לא. רק ראיתי את הבחור שהיה יושב באוטו שבאו לאסוף אותי איתו. גיל ומוחמד באו לקחו אותי מהדלת של השטיפה ונסעתי איתם.

ש. אז מי שישב ליד הנהג זה היה מוחמד?

ת. לא יודע. כל הדרך לא דיבר איתי מילה לא ידעתי אם זה הוא מוחמד שדיבר איתי בטלפון או לא. למה היה מדבר איתי כל הזמן רק גיל, לא הוא.

ש. את מוחמד פגשת באותו יום?

ת. לא.

לשאלות בית משפט:

ש. אתה אמרת הרגע שיש בן אדם ליד גיל ואתה לא יודע אם זה מוחמד או לא. כי לא דיברתם כל הדרך.

ת. הוא היה לובש כובע. מתי ידעתי שזה מוחמד? שירדתי למשאית לקחת אותה הסתכלתי על האוטו ראיתי שזה הוא, זיהיתי שזה הוא. הוא לא סובב את הראש שלו הסתכל דיבר איתי בכלל כל הדרך.

המשך:

ש. אז פגשת את מוחמד באותו יום? הוא היה באוטו באותו יום?

ת. שירדתי מהאוטו אז ראיתי שזה הוא.

ש. אז מוחמד היה בכל הנסיעה באוטו?

ת. כן.

ש. ולא הסביר לך איזה עבודה אתה הולך לעשות?

ת. לא. רק דיברו שניהם בעברית ולא הבנתי כלום איזה עבודה הולכים לעשות.

ש. כמה זמן היתה הנסיעה באוטו.

ת. שעה, 45 דקות.

ש. כשיצאת מהאוטו וראית את מוחמד לא דיברת איתו?

ת. ירדתי מהאוטו ועליתי למשאית, גיל הדליק אותה ועליתי למשאית.

ש. אתה יוצא מהאוטו ורואה את מוחמד. לא שאלת אותו מה העבודה?

ת. לא שירדתי מהאוטו אני רואה אותו. שאני עולה במשאית אני מסתכל על הפרייבט מסתכל עליו יושב מקדימה והם נסעו כבר ואני נסעתי אחריהם. כל זמן מדברים איתי הוא וגיל בטלפון.

תשובות אלה הותירו קשיים רבים: כיצד זה שהנאשם לא יודע לומר האם האדם שנכח הוא מוחמד, למרות שראה אותו כטענתו פעמים רבות?; ואם לא ידע שהוא מוחמד, מדוע העיד כי אולי היה זה מוחמד?; מה ההיגיון בטענה לפיה שתק אותו מוחמד בנסיעה, שעה שהוא זה שהתקשר אליו בתחילה, ושעה שהיתה ביניהם היכרות?; מדוע שינה הנאשם גרסתו לאחר שמסר בחקירה כי מוחמד בא אליו ומסר לו את המשאית בעצמו, ואילו בעדות טען שחיון ומוחמד הסיעו אותו אל המשאית?.

אם לא די באמור, בחקירה הנגדית אמר הנאשם כי מקור פחדיו הוא דווקא המעסיק שלו, שיש לו שונאים רבים (עמ' 35 ש' 30), ולא מוחמד.

ל. מעדות הנאשם עלה כי לאחר ששוחח עמו מוחמד בטלפון, חלפה מחצית השעה עד שהגיע הרכב לאספו אל מקום חניית המשאית. היות שההגעה אל המשאית היתה בסביבות השעה 21.44, יוצא כי השיחה התקיימה בערך בשעה 21.00, היינו: לאחר שעות העבודה, בניגוד לעדות הנאשם לפיה השיחה היתה בעת עבודתו.

לא. הנאשם לא ידע למסור פרט כלשהו אודות מקום שטיפת הרכבים. בתחילה טען כי עבד בלוד, אך לאחר מכן, כשהבין כי התביעה מייחסת לו חוסר אמינות בשל הפער בין גרסאותיו, טען לפתע כי עבד גם ביפו, בימי שישי ושבת, אך תשובתו נשמעה נפתלת (עמ' 33 ש' 15-6). למותר לציין כי גם בעניין מקום העבודה בלוד לא ידע לתת כל פרט זיהוי.

לב. הנאשם העיד כי כל כוונתו היתה לסייע למוחמד וכי לעולם אינו מסרב לעזור כשמבקשים ממנו (עמ' 35 ש' 4). מצד שני, אמר שהסכים רק בשל התשלום שהיה נחוץ לו לצורך חתונת אחיו (עמ' 31 ש' 28), ובכך סתירה נוספת. יש לציין כי בחקירה מסר גרסה שונה לחלוטין ולפיה המדובר היה מלכתחילה בעבודה תמורת תשלום, ולא הוזכרה

כלל חתונת האח. גם האמור בהודעה נשמע תמוה, שכן הנאשם טען שמקום עבודתו נותר חייב לו חלק מן המשכורת, אך מצד שני טען שאינו יודע את כתובת המקום, ולא ידע להסביר כיצד ומתי התכוון לחזור לשם לקבלת משכורתו.

לג. בעניין יעד נסיעת המשאית נתגלו סתירות נוספות. בעוד שבהודעה מסר כי מוחמד הורה לו לנסוע למודיעין ולהחנות שם את המשאית (ת/3 ש' 9), הרי בתשובתו לאישום הודה שידע מראש כי עליו להעביר את המשאית לשטחים, ואילו בעדותו טען כי לא היה ידוע לו מה יעד הנסיעה, אלא נאמר לו לנסוע בעקבות רכבו של חיון.

ג. הנאשם מאשר כי הוא בן הכפר בית לקיה, אך טען כי חיון לא ידע דבר אודותיו, ולא ידע מה מקום מגוריו. כשעומת עם העובדה שחיון כן ידע את הפרטים, לא היה לו הסבר לכך (עמ' 40 ש' 21-27). מצד שני, העיד בחקירה הנגדית כי חיון ידע שאין לו רישיון (עמ' 40 ש' 6).

לד. כשנשאל הנאשם בחקירתו הראשונה מה גרם לו לקחת משאית מאדם שאינו מכיר ונהוג בה ללא רישיון, הודה שעשה טעות (ת/3 ש' 101), ובכך מצאתי ראשית הודאה לכל הפחות.

לה. כל האמור לעיל מוביל למסקנה לפיה עדות הנאשם היתה בלתי אמינה ובלתי משכנעת.

סיכום ביניים

לו. מארג ראיות התביעה ובפרט עדות חיון שנמצאה עקבית ומהימנה, העומדים בהשוואה לגרסת הנאשם, מצביעים על אשמתו של הנאשם. להלן אראה כי גם אילו קיבלתי את גרסת הנאשם, הרי יש בה, לכל הפחות, כדי להוכיח כי הוא נהג בעצימת עיניים, ודי בכך לצורך הרשעה.

עצימת עיניים

לז. בע"פ 2606/04 בנבידה נ' מד"י (26.4.06) נאמר:

מחשבה פלילית של אדם, מעצם טיבה וטבעה - היא דבר שבליבו פנימה, ובית המשפט אינו בוחן כליות ולב. לכן, בבואו לבחון את המחשבה הפלילית, אין לו לבית המשפט אלא את מכלול הנסיבות והעובדות של המקרה הספציפי שלפניו, ומן תילמד קיומה של מחשבה פלילית או היעדרה. הוכחת סטואציה עובדתית כלשהי, על מרכיביה השונים, היא המאפשרת לבית המשפט להסיק מסקנות עובדתיות לגבי הלכי נפשו של אדם ובמילים אחרות, המדדים החיצוניים הם המעידים על שהתרחש בתוך ליבו של אדם פנימה ומכוחם ניתן להחזיק אדם כמי שנתקיימה בו מחשבה פלילית. עמד על כך הנשיא, דאז, שמגר ב-ע"פ 611/80 מטוסיאן נ' מדינת ישראל, פ"ד לה

(4) 85:

"...המחשבה הפלילית איננה יכולה להיות מוסקת ברוב המכריע של האישומים הפליליים, אלא מתוך מכלול הנסיבות החיצוניות. הוזה אומר, אך מעטים המקרים, בהם עולה המחשבה הפלילית (או אף הכוונה הפלילית המיוחדת, כאשר זו נדרשת), מתוך הצהרה גלויה וברורה של המחשבה, המסתתרת בלבו של הנאשם. אך היעדרה של הודעה או אף הודאה גלויה וחד-משמעית בדבר המחשבה, המקננת בלבו של פלוני הנאשם, אין בה, כאמור, כדי לסכל את האפשרות להסיק מסקנות בדבר קיומה של המחשבה, המתלוות לביצועו של המעשה הפלילי, שהוא בנושא שלפנינו, החזקתו של הסם המסוכן. מערכת נסיבות נתונה יכול ותיצור חזקה שבעובדה, לפיה מי שהחזיק בסם גם ידע על מהות מעשהו (השווה ע"פ 509/79 [לוזיה נ' מ"י, פ"ד לד (2) 505], בע' 514 מול האות ג'). חזקה שבעובדה היא מסקנה, הנובעת, בעיקרה, מניסיון החיים ומניתוח, המעוגן בהגיגות של דברים (ע"פ 15/78), אשר מלמדים על כך, כי מערכת נסיבות פלונית, כפי שהוכחה במשפט וכפשוטה, איננה נוצרת או מתגבשת אלא עקב קיומה של מחשבה פלילית פלונית, המתלווה לנתונים העובדתיים" (בע' 99-100).

הלכה פסוקה היא כי לצורך הוכחת אחריות פלילית מכוח עצימת עיניים, על התביעה להוכיח שלושה רכיבים: קיומו של חשד סובייקטיבי; היות החשד ממשי; ואי ברור החשד. נקבע כי אין זה מספיק להראות חשד אובייקטיבי אשר ראוי היה שיתעורר אצל האדם הסביר (ע"פ 5938/00 אזולאי נ' מד"י (14.5.01)). עם זאת, נקבע (ע"פ 4089/07 סייף נ' מד"י (6.5.10)):

... מודעותו של אדם לנסיבה, התנהגות או אפשרות התרחשותה של תוצאה כלשהי הינה עניין פנימי, המתרחש בליבו של האדם. עניינים פנימיים שכאלה ניתן להוכיח לעיתים קרובות רק באמצעות ראיות נסיבתיות, כמו לדוגמא התנהגותו של אדם (ראו למשל ע"פ 502/73 שוורצברג נ' מדינת ישראל, פ"מ כט(1) 202, 206 (1974)). בנוסף, לצורך הוכחת מודעות ניתן לעשות שימוש בחזקות ראיות, הצומחות מתוך ניסיון החיים. חזקות אלה כמובן ניתנות לסתירה (ראו למשל ע"פ 9723/03 מדינת ישראל נ' בלזר, פ"ד נט(2) 408, 416 (2004)). בהקשר של עצימת עיניים, על אף שלא ניתן לעשות שימוש בנסיבות עובדתיות אובייקטיביות באופן מהותי לביסוס מודעות, ניתן לעשות בהן שימוש ראיתי. עמד על כך השופט לוי:

"... כאשר ממערכת הנסיבות האובייקטיביות עולה כי בלבו של כל אדם בר-דעת היה מתעורר חשד, עשוי הדבר להקים חזקה עובדתית הפועלת לחובת הנאשם. כך, ניתן להניח כי מערכת נסיבות שהייתה מעוררת חשדו של כל אחד אחר, וודאי עוררה, בפועל, גם את חשדו של העושה. אולם חזקה זו (כדרך של חזקות מסוגה) ניתנת לסתירה, וגם מעל משוכה זו יצליח הנאשם לדלג אם יעלה בידו להוכיח, כי מה שנכון לגבי אחרים - לא נכון לגביו, ועל-אף חשדם של אחרים, בליבו-שלו לא התעורר חשד כזה, בשל נתוניו האישיים או נסיבותיו המיוחדות של האירוע" (ע"פ 11699/05 סרפו נ' מדינת ישראל, פסקה 4 לפסק דינו של השופט לוי (טרם פורסם, 23.6.2008); ההדגשה הוספה).

נקודת היסוד היא כי חשד מצוי בין הרשלנות (העדר מודעות) לבין המחשבה הפלילית (מודעות). אכן, קיומו של חשד לבדו אינו מקיים את דרישת המחשבה הפלילית. לשם כך יש צורך במודעות בפועל. ואולם, קיומו של חשד יוצר חובה. החושד מצוי במצב ביניים. מצבו הסובייקטיבי מחייב אותו לברר. דרישה זו נאמנה בעיני לעקרונות המשפט הפלילי, המבחינים בין דרגות שונות של אחריות וחובות על סמך מצבים סובייקטיביים שונים.

יוצא כי אדם המתרשל אחראי לחוסר המודעות שלו. זאת כאשר היה עליו להיות מודע. לעומתו, אדם בעל מודעות אחראי בפלילים בהיותו בעל מחשבה פלילית. לעומתם, החושד מחויב לברר. תוצאה אחרת לגבי החושד - פטור מכל חיוב מחד גיסא או נשיאה באחריות בשל עצם קיום החשד מאידך גיסא - אינה ראויה. הראשונה מפני שהיא מתעלמת ממצבו הסובייקטיבי, ואילו השנייה אינה נותנת משקל ראוי להבדל שבין החושד לבין המודע. חלופת עצימת העיניים מופיעה בפרק של היסוד הנפשי שבעבירה. יש להגדירה בהתאם.

משאלות עיוניות לדיון בכללים המשפטיים של החלופה. נציג חמש נקודות. הראשונה, טיב החשד הנדרש כדי להיכנס לגדרי הסעיף הוא "חשד ממשי" (עניין אזולאי, עמוד 896; עניין אוהב ציון, פסקה 22 לחוות דעתה של השופטת א' חיות; רבין וואקי, כרך א', עמודים 398-401). גישת האמצע רלוונטית אף כאן. לא כל חשד בעלמא מחד גיסא, ולא חשד כבד בהסתברות גבוהה או הקרוב מאוד למודעות, בדומה לפסיקה האנגלית והאמריקאית דלעיל, מאידך גיסא. השנייה, היקף הבירור תלוי בנסיבות. נזכיר שוב את הדוגמא של עבירת האינסוס לפי סעיף 345(א)(3). אדם חושד שהקטינה מתחת לגיל 14. הוא שואל את הנערה בדבר גילה והיא עונה שהיא בת 17. האם די בכך? בדוגמא נוספת היא מציגה תעודה שאינה רשמית, המאשרת את טענתה בדבר גילה. דוגמא אחרת היא מקרה בו הקטינה נראית צעירה מאוד והאדם מקבל מידע ממנו ניתן להבין שהיא לומדת בבית ספר יסודי. נדמה, מבלי לקבוע נוסחה, כי ככל שיש נתונים נגדיים, רמת החשד גבוהה יותר וחובת הבירור תגדל בהתאם. אף כאן יש לזכור כי הבחינה סובייקטיבית. לכך אתייחס בהמשך. הנקודה השלישית, המבחן האובייקטיבי עשוי להיות כלי עזר לבדיקת קיומו של חשד ולבחינת טיבו של הבירור, אך הוא בכל מקרה אינו תחליף מהותי לחשד הסובייקטיבי. הרביעית, אין דרישה כי הבירור יסיר את החשד בביטחון מוחלט. הנקודה החמישית, נכון להבחין בין בירור רשלני מבחינה אובייקטיבית לבירור שאינו ממצה מבחינה סובייקטיבית. בירור לקוי אינו שולל בהכרח את התואר "בירור" מן הפעולות שבוצעו. השאלה היא האם הנאשם מודע, מבחינה סובייקטיבית, לכך שפעולות הבירור שנקטות על ידו הן לוקות בחסר. הדגש הוא על היסוד הסובייקטיבי, ולא על השאלה האם אדם סביר היה יודע שנדרשות פעולות נוספות (ראו דברי ההסבר להצעת חוק העונשין (חלק מקדמי וחלק כללי), התשנ"ב-1992, ה"ח 125: "עצימת עיניים פירושה, כמקובל, חשד בדבר קיום מציאות פלונית, והימנעות מדעת מנקיטת צעדים כדי לברר אם קיימת אותה מציאות ומה טיבה...." (ההדגשה אינה במקור); וכן ראו רות קנאי "האמנם תמיד דין אחד לחושד וליודע (סעיף 20 לחוק העונשין, כפי שתוקן בתיקון מס' 39 וסעיף 90(א)(3) לחוק העונשין, כפי שתוקן בתיקון 43(43)?" מחקרי משפט יב 433, 437 (1995) (להלן: קנאי); קוגלר, עמוד 166). כאמור, החלופה מצויה בפרק של יסוד נפשי בחלק הכללי של חוק העונשין, בסעיף העוסק במחשבה

פלילית. כך לגבי החשד וכך לגבי הבירור.

לח. ואכן, במקרים בהם הוכח כי התקיימו נסיבות מחשדות מבחינה אובייקטיבית, בהקשר לקבלת כלי רכב או נהיגה בהם, ולמרות זאת נמנע הנאשם מלערוך בירור אודות הנסיבות, קבעו בתי המשפט כי יש בנסיבות האובייקטיביות, כדי ללמד על עצימת עיניים. לצורך הכרעה בסוגיית המודעות, שקלו בתי המשפט, בין היתר, את מהימנות גרסת הנאשם, ואת תמרורי האזהרה שעמדו בדרכו והוא התעלם מהם (לצורך הדוגמא ניתן לעיין: תפ 3498-09-09 מד"י נ' מחאמיד (22.2.11) הכרעת הדין אושרה ברע"פ 8603/11; תפ 24088-12-13 מד"י נ' רג'אבי (25.9.16) הכרעת הדין אושרה בעפ"א 14360-04-16; תפ 18268-11-14 מד"י נ' בדראן (8.6.15); תפ 31247-01-14 מד"י נ' צלאח (22.9.14); תפ 4050/02 מד"י נ' מכלוף (2.5.04); תפ 51137-03-15 מד"י נ' זיד (3.4.16).

לט. בענייננו, הנאשם טען כי לא היה לו מושג על כך שמעשיו מהווים גניבה של המשאית, והדבר נודע לו רק בתחנת המשטרה. בניגוד לטענותיו, אני מוצאת כי גם אם תתקבל עדותו, הרי התקיימו נסיבות מחשדות ביותר, שהיה בהן כדי ליצור כלפיו חובת בירור שהוא לא עמד בה, ואפרט.

הנאשם העיד כי מוחמד ביקש ממנו ללכת עמו "לאיזה מקום", וכבר בכך היה כדי להעלות חשד, שכן המדובר בפנייה מצד אדם שיש לו עמו היכרות רופפת בלבד (עמ' 34 ש' 28), לצורך נסיעה שיעדה נותר מעורפל עד לרגע האחרון.

על פי עדות הנאשם יוצא שפניית מוחמד בשיחת הטלפון נעשתה בשעות הערב המאוחרות, (עמ' 30 ש' 4) ובכך היה כדי להעלות אצלו חשד של ממש, שהרי אין סיבה נראית לעין לבצע עבודה כלשהי, ובפרט הסעת משאית, בשעות הלילה. מעבר לכך, לא ברור כיצד ידע מוחמד להשיג את הנאשם בשעות לילה, שעה שהנאשם אינו יודע למסור אודותיו כל פרט?

הנאשם נענה להצעתו של מוחמד, למרות שלטענתו פחד מפניו, כיוון שלא ידע איזה "קומבינות" הוא מתכנן. בכך העיד הנאשם על עצמו כי חשד שהמדובר בעניין לא כשר, ועל כן היה עליו לטרוח ולברר את העניין לאשורו. גם העובדה שמוחמד שתק כל הדרך לפי טענת הנאשם, היתה צריכה לעורר בלבו חשד, שהרי מוחמד הוא שפנה אליו בתחילה, ולא ברור מדוע כעת הוא מסתיר את פניו בכובע (עמ' 38 ש' 18), ונמנע משיחה עמו.

הנאשם היה צריך לתמוה על בחירתם של מוחמד וחיון דווקא בו, בשעה שאין לו היתר שהיה בישראל, ואין לו רישיון נהיגה. בהקשר זה אזכיר כי בחקירה הנגדית אישר הנאשם כי חיון ידע שאין לו רישיון נהיגה (עמ' 40 ש' 6), מה שהיה צריך לעורר את חשדו, כיצד חיון מתיר לו לנהוג.

הנאשם לא בירר מיהו בעל המשאית, על מנת לוודא כי הנסיעה בשעת לילה היא על דעתו (עמ' 41 ש' 16-21). כמו כן, לא ביקש לראות מסמכי המשאית כדי לוודא שמותר לנהוג בה.

העובדה שהוסע למקום חניית המשאית על ידי חיון ומוחמד כטענתו, היתה צריכה לעורר אצל הנאשם תמיהה: מה הצורך בו בשעה שאחד משני האחרים יכול להסיע את המשאית?! תמיהה זו היתה אמורה להתחזק, נוכח ידיעתו כי לשניהם יש זיקה למשאית, שהרי מוחמד הוא שהזמין את העבודה, ואילו חיון מסר לו את המפתחות ואף ידע כיצד להתניע את המשאית.

הנאשם העיד כי לא נמסר לו להיכן יש להסיע את המשאית, אלא נסע בעקבות רכבו של חיון. גם עניין זה היה צריך להעלות חשד בלב, שהרי המדובר בנסיעה דחופה, ליעד בלתי ידוע, בשעת לילה מאוחרת. מעבר לכך, צריך היה להתעורר בלבו חשד, שעה שהבין כי חיון מלווה אותו לכל אורך הדרך, ואם כך חוזרת השאלה: מדוע שני האחרים נזקקו לשירותיו, ולא הסיעו את המשאית בעצמם?! כאן יש להזכיר כי בהודעתו הראשונה טען הנאשם שחיון אמר לו כי הוא זקוק לעזרתו, בהשארת המשאית במודיעין, והסביר שיש לו "סידורים" וכשיסיים יקח משם את המשאית. למול הסבר זה, היה צריך להתעורר חשד אצל הנאשם, שעה שראה כי חיון אינו יוצא לסידורים אלא נוסע לפניו כל הדרך.

לפי עדות הנאשם, חיון התקשר אליו כמה פעמים בדרך, כדי לוודא שהוא נוסע אחריו, ואף הורה לו להיכנס למודיעין כיוון שיש מחסום משטרה. בכך היה כדי לעורר אצלו חשד של ממש שמא הנסיבות אינן כשרות, שאם לא כן, מדוע מנסה חיון להרחיקו מן המשטרה?! (בהקשר זה יש להזכיר כי על פי עדות הנאשם חיון לא ידע כלל שאין בידו רישיונות, ועל כן העובדה שחיון מרחיק אותו ממחסום המשטרה היתה צריכה לעורר בלבו דאגה של ממש בעניין כשרות הנסיעה כולה).

הנה כי כן, בדרכו של הנאשם עמדו תמרורי אזהרה רבים מאד ובולטים מאד, והיה ביכולתו לערוך בירור בקלות יחסית, אך הוא העדיף להמשיך במעשיו, כפי שהעיד: "לא בדקתי ולא שאלתי" (עמ' 31 ש' 31). אני סבורה כי הנסיבות כולן מובילות למסקנה שלכל הפחות, כבר מתחילה הנאשם חשד גם חשד, אך ביצע את העבירה לשם בצע כסף, כאמור בהודעותיו.

מ. בת.פ (מחוזי ת"א) 40095/07 מד"י נ' סלאמה (4.9.07), נדון עניינו של נאשם שגנב רכב בנסיבות דומות מאד לעניינו, ושם קבע כב' השופט קרא כי הוכחה עצימת עיניים:

גם בגירסתו, שאותה מבקש הנאשם כי אאמץ, קיימת מידה רבה של "עצימת עיניים" והיתממות, המשתווה למודעותו לכך כי הרכב שאותו הוא התבקש לנהוג בתמורה לכסף הינו רכב גנוב. עצם העובדה שניתנו בידיו של הנאשם מפתחות של הרכב אינה פוטרת מבדיקה אלמנטרית שתכלול עיון במסמכי הרכב, מסמכי הבעלות, במיוחד כאשר אותו "מחמוד" הינו אדם שאינו מוכר לו מהיכרות אישית קרובה;

כאמור, בהודעתו הנאשם מסר רק שם פרטי ושם כינוי של אותו "מחמוד" וקשה לי לקבל כהסבר את דברי הנאשם כי אדם שאך בקושי מוכר לו מסר בידיו מפתחות של רכב מפואר וביקשו לנהוג בו עבורו במיוחד כאשר אותו אחד הוריד אותו לא רחוק מן הרכב והסתלק לו באופן מידי מהמקום.

על פי גרסתו, הסכים הנאשם לנהוג ברכב מפואר ויקר כאשר אין בידו רשיון נהיגה ויתרה מכך, אותו "מחמוד" שביקש ממנו להסיע את הרכב עבורו, ידע כי אין בידו של הנאשם רשיון נהיגה וכי הוא מנוע כניסה לישראל שבידו תעודת זהות מזוייפת, כאשר מבין כל האנשים ש"מחמוד" יכול לגייס, בחר דווקא במי שאינו מורשה לנהוג ומי שהינו מנוע כניסה ובידו תעודת זהות מזוייפת.

הדברים יפים לענייננו.

מאסופו של דבר, אני קובעת כי גם אם אתעלם מעדות חיון, הרי בגרסת הנאשם עצמו יש כדי לגבש ראיות לעצימת עיניים ודי בכך לצורך הרשעתו בעבירה.

דין - עבירת הקשר

מב. הלכה פסוקה היא כי ניתן להסיק על כוונת הקשר מתוך מכלול הנסיבות, שכן הכוונה היא מן הדברים שבלב שאינם ניתנים להוכחה על ידי ראיות ועדויות של הזולת (ע"פ 125/61 היועמ"ש נ' רימר (5.11.61)). נפסק כי די בהסכמה עקרונית לגבי ביצוע העבירה הפלילית שלשמה נוצר הקשר, מבלי שיש צורך ברמת פירוט ומסוימות, כנדרש במשפט האזרחי(ע"פ 2681/15 בן שטרית נ' מד"י (14.2.16)). כמו כן, נפסק כי לצורך הוכחת הקשר אין צורך להראות כי היה תכנון מוקדם, וגם אם ההחלטה היתה ספונטאנית, עדיין המדובר בקשר לפשע (ע"פ 7555/11 פלוני נ' מד"י (8.7.12)).

לאור האמור, לכאורה מתקיים בענייננו היסוד העובדתי הנדרש לצורך עבירת הקשר, זאת גם אם הנאשם לא היה שותף לתכנון זמן רב מראש. ואולם, עדיין יש לבחון האם מתקיים היסוד הנפשי הנדרש.

מג. לא אחת נקבע כי עבירת הקשר היא עבירה של מטרה (ע"פ 5140/99 וידאל נ' מד"י (20.2.02)). לשם הוכחתה על התביעה להראות כי הנאשם התכוון להתקשר עם הצד השני וכי במסגרת ההתקשרות, התכוון להביא להגשמת המעשה האסור (ע"פ 10946/03 עיסא נ' מד"י (23.6.05)).

בספרו תורת דיני העונשין, כרך ב' עמ' 590 כתב גבריאל הלוי כי במסגרת דרישת היסוד הנפשי בקשר הפלילי נדרשת רמת הרצון ההולמת את התכליתיות, הכוונה היא למצב שבו האדם אכן רוצה שההתרחשות העובדתית תתרחש, היינו: כוונה מיוחדת, שהיא מעבר לרמה הנמוכה יותר של כוונה פלילית בדמותה של הפיזיות, וכך כתב:

מבחינת דרישת היסוד הנפשי, יש לסווג את הקשר הפלילי כעבירת מחשבה פלילית, אשר במסגרתה נדרשת גם כוונה מיוחדת נוסף על דרישת רכיבי המחשבה הפלילית בהתאם למבנה המחשבה הפלילית... בהתאם לכך (הדרישה) כוללת שלושה רכיבים במצטבר כדלהלן: א. מודעות להתנהגות; ב. מודעות לנסיבות; ג. כוונה מיוחדת ביחס למטרה... נדרשת מודעות לעצם

קשירת הקשר, כלומר מודעות לכריתתו של ההסכם והמודעות לקיומו של ההסכם בעקבות הכריתה. כן נדרשת בקשר הפלילי מודעות לעובדה כי הצדדים האחרים לקשר הם בגדר "אדם". נוסף על רכיבי מודעות אלה נדרשת גם כוונה מיוחדת ביחס למטרת הבאתה של העבירה הפלילית לידי ביצועה המוגמר".

עם זאת, נקבע על ידי בית המשפט העליון כי את יסוד הכוונה המיוחדת ניתן להוכיח גם על פי הלכת הצפיות. קרי, שמתקיימת צפייה בפועל, בעת ההתנהגות, כי התרחשות המטרה היא אפשרות קרובה לוודאי (ע"פ 11068/08 מד"י נ' סנקר (12.7.10)).

מד. בעניינו, לא הובאה ראיה ישירה לשותפות הנאשם לקשר, אלא התביעה מסיקה זאת מן הראיות אודות נסיבות נטילת השליטה במשאית, בצירוף עדות חיון, לפיה הנאשם אמר לו כי ידוע לו שעליו לקחת את המשאית לבית לקיה ושם יפרקו אותה במהירות. התביעה מפנה לכך שמתוך אמירה זו למד חיון כי הנאשם ידע אל נכון, שהמשאית אינה שייכת לו, כפי שמסר בהודעתו (ת/28 ש' 9-12).

מה. לאחר בחינה, אני סבורה כי הגם שהיה במכלול הנסיבות כדי להדליק נורות אזהרה רבות אצל הנאשם, והגם שהוא נמנע מלעמוד בחובת הבדיקה כאמור לעיל, עדיין לא ניתן לקבוע על בסיס הראיות, באופן חד משמעי, כי כוונתו וחפצו היו להוציא את מטרת הקשר אל הפועל. בהקשר זה, יש לדייק בדבריו של חיון, שאישר כי לא הכיר את הנאשם קודם לפגישתם בליל הגניבה, ולא שוחח עמו באופן מפורש על גניבת המשאית, אלא רק שמע מפיו כי הכוונה היא להעביר את המשאית לפירוק. אמנם ידיעה זו היה בה כדי לעורר חשד גבוה אצל כל אדם סביר, ולעיל קבעתי כי בכך (בשילוב עם מכלול הראיות) היה כדי לגבש עצימת עיניים, אך עדיין לא ניתן לקבוע כי התקיימה הכוונה המיוחדת להשגת מטרת הקשר הפלילי לגניבת המשאית.

מסקנה זו מתחזקת בשים לב לכך שהנאשם לא היה שותף לתכנונו של חיון מלכתחילה, לא ידע על פניית חיון אל בעלי חובו כדי לתכנן את העברת המשאית לידיהם, ותפקידו התמצה בנהיגה במשאית בעקבות רכבו של חיון, כשלא ברור האם מסלול הנסיעה ויעדה היו נהירים לו בכלל (למקרים דומים ר' ת.פ (מחוזי ב"ש) 27227-02-15 מד"י נ' צעדי (1.2.16); ע"פ 4389/93 מרדכי נ' מד"י (4.8.96)).

בנסיבות אלה, לא הוכחה עבירת קשירת הקשר.

הערה לפני סיום

מו. הנאשם טען כי כתוצאה משתיקת חיון בחקירה הנגדית, לא ניתנה לו ההזדמנות לחקרו בחקירה נגדית, ומטעם זה לדעתו לא ניתן להרשיעו על בסיס אותן הודעות.

אמנם שומה על בית המשפט לנהוג זהירות רבה בבואו לבחון משקל הודעותיו של עד ששתק בחקירה הנגדית, ועליו

להפעיל שקול דעתו בעניין, כפי שנקבע בעניין חאג' יחיא הנ"ל:

עלתה הטענה, כי בהסקת המסקנה בדבר קבילות הודעתו מחוץ לבית המשפט של העד השותק יש כדי לפגוע בזכויותיו של הנאשם, בה בעת שעלינו לשקוד כנאות על שמירת הזכויות האמורות. אין להימנע מן ההערה, כי טענה זו עלתה בעבר בכל המקרים שבהם הוצגה התנגדות עקרונית לכל שינוי מן השינויים שהוצעו בקשר להתרת עדות שמיעה. אולם כל שינוי בחוק נבחן לגופו, תוך שקידה, בין היתר, על הבטחת ההגנה על זכויותיו של נאשם. אלמלא דחייתו של החשש בנושא שלפנינו לא היו מחוקקים אצלו את סעיף 10א.

החובה לשמור על זכויות הנאשם מכל משמר מקובלת על כולנו ללא עוררין. על כן, ההסתמכות על האמרה או העדפתה על פני עדות היא לעולם בידי בית המשפט, החייב לשקול את הנסיבות באופן מלא וענייני (ראה סעיפים 10א(ג) ו-10א(ד)) ואשר אסור לו לנהוג לפי נוסחאות אוטומטיות. על בית המשפט לבחון את הנושא בכל מקרה בזירות ולעומק. איש אינו כופה על בית המשפט את ההסתמכות על אימרת העד השותק, כפי שאיש אינו כופה על בית המשפט את העדפתה של אמרה על עדותו של עד שהעיד בבית המשפט. זהו עניין לשיקול דעת, ואם נותר ספק בלבו של בית המשפט, לא יכיר בהצדקה להעדיף את האמרה על פני העדות.

ברוח הדברים הללו הזהרתי עצמי היטב, ולאחר זאת באתי לידי מסקנה כי אף שהעד חיון שתק בחקירה הנגדית, עדותו אמת. כאמור לעיל, העדות מתיישבת היטב עם יתר הראיות, בעוד שעדות הנאשם היתה רצופה סתירות ופרכות.

סוף דבר

לאחר שהלכנו בדרך ארוכה, נמצא כי יש להרשיע את הנאשם בעבירה של גניבת הרכב, בין אם על פי מארג ראיות התביעה, ובין אם על פי עדות עצמו שהיה בה כדי לבסס עצימת עיניים לכל הפחות.

לצד זה, לא עלה בידי התביעה להוכיח כי הנאשם היה שותף לקשר לגניבת המשאית.

על כן אני מרשיעה את הנאשם בעבירות של גניבת הרכב בצוותא חדא, שהייה שלא כדין, נהיגה ללא רישיון נהיגה ונהיגה ללא ביטוח.

אני מזכה את הנאשם מעבירה של קשירת קשר לפשע.

ניתנה היום, כ"ו אייר תשע"ז, 22 מאי 2017, במעמד הצדדים

